

Södertörns högskola | Institutionen för genus, kultur och historia
Kandidatuppsats 15 hp | Genusvetenskap | Vårterminen 2009

Bara en flickvän som bor långt bort?

– En studie av tjejers datormedierade
relationspraktiker

Av: Johanna Sofia Michaelesdotter
Handledare: Jenny Sundén

Abstract

In this study – *Just a girlfriend who lives far away?* – I interview fifteen girls about their experiences with computer mediated relationships. From a queer theoretical perspective I examine how these girls do and talk about their relationships, in relation to norms about relationships and sexuality as well as notions about *online* and *offline*.

My aim is to discuss in which ways the performing of these relationships both reproduce and challenge norms about relationships and sexuality. The girls I interview attempt in different ways to show that doing relationships online is just as "normal" as doing them offline. While normative assumptions about components such as monogamy and love as being vital to a relationship often are reproduced in the performing of these relationships, I assert that the ways in which these relationships are done hold a subversive potential to challenge normative understandings of concepts such as relationship, sexuality, sex, physicality and closeness.

Innehållsförteckning

INLEDNING.....	2
Syfte och frågeställningar.....	2
TEORETISKA BAKGRUNDER OCH UTGÅNGSPUNKTER.....	3
Internetrelaterad forskning och teori.....	3
Queerteori.....	6
Sexuell värdehierarki och heteronorm.....	7
Performativitet och subversivitet.....	8
TILLVÄGAGÅNGSSÄTT.....	10
Presentation av informanter.....	11
Intervjumetoder.....	12
Att analysera.....	15
DISKUSSION OCH ANALYS.....	17
Att göra en relation.....	17
Avvikande relationspraktiker.....	20
Fysiska relationer.....	22
Fysiska medier.....	24
On- respektive offline?.....	26
En relation som alla andra.....	27
Att misslyckas med att upprepa ”rätt”.....	29
... eller att medvetet upprepa ”fel”.....	31
AVSLUTANDE DISKUSSION.....	33
KÄLLFÖRTECKNING.....	36
BILAGOR.....	38
Bilaga 1, Intervjufrågemall.....	38

INLEDNING

Ana: we started treating each other with more.. endearing terms if you could say that, and in a way that was closer than i'd normally go for any friend, and i guess you could say we'd start flirting and teasing each other, and i started realizing i would go to bed really late sometimes just to talk to her one more hour, and i'd be amazingly happy and smiling when i was talking to her. I don't remember the specific time, but i guess she said something like she was falling for me and apologizing... and i don't remember exactly what i said, but something like i was maybe feeling the same

Många relationer är idag till viss del datormedierade. Vi upprätthåller relationer genom kommunikation via email, Facebook¹ och *Instant Messenger* (IM)², och skapar nya på diskussionsforum³ och andra arenor för social interaktion som internet erbjuder. Att hitta en partner på en av internets otaliga dejtingsajtars anses alltmer legitimt, och flirtande online höjer inte nödvändigtvis några ögonbryn.

Praktiker som dessa upplevs inte avvikande i ett samhälle där det – i och med trådlöst internet, bärbara datorer och uppkoppling via mobiltelefoner och mp3-spelare – är möjligt att vara online mer eller mindre konstant. Internet beskrivs ofta som sammanhang där alla kan hitta andra personer med liknande intressen och preferenser; online är utbudet av kontexter i det närmaste obegränsat och därmed också möjligheterna att lära känna personer från hela världen.

Ana beskriver i det inledande citatet hur hon föll för sin flickvän. Flickvännen bodde i USA, Ana i Portugal, och all interaktion i deras relation skedde via teknologi av ett eller annat slag. En tanke jag hade med mig in i uppsatsarbetet var att det konstrueras som ”avvikande” att göra vissa praktiker till en viss utsträckning online. Trots att internet blivit en ”naturlig” del av vårt samhälle och att de flesta relationer är delvis datormedierade förväntas en persons *primära* kontext fortfarande vara en offlinekontext, och en persons viktigaste relationer förväntas göras (framförallt) offline.

Idén att skriva uppsats om tjejers relationspraktiker online hade sin grund i mitt intresse för sexualitet i förhållande till internet och datormedierad interaktion. Jag intresserar mig dels för vad

---

1 Facebook är ett community för social interaktion som, framförallt efter att det i slutet av 2006 öppnades för allmänheten (innan hade det enbart varit till för studenter vid vissa college och universitet), vuxit snabbt och blivit populärt i en mängd länder. Jfr <http://sv.wikipedia.org/wiki/Facebook>, senast besökt 2009-04-24

2 *Instant Messenger*, eller IM, hänvisar till nedladdningsbara program som möjliggör kommunikation över internet med personer på ens *kontaktlista* som är online vid samma tidpunkt. Vanliga IM-program är MSN Messenger, Yahoo Messenger och AIM.

3 Forum (online) där samtal förs i diskussionstrådar mellan flera olika parter som – till skillnad från på IM – inte måste vara online samtidigt. Många forum fokuserar på ett visst tema, exempelvis media, sport, en viss teveserie, ett band, eller en filmgenre.

som händer med normer som konstruerats offline, när relationer görs framförallt online, och dels för vilka möjliga nya perspektiv på fenomen som sexualitet och relationer som kan produceras i kontexter online.

Syfte och frågeställningar

I min studie genomför jag intervjuer med tjejer som har/har haft distansrelationer med andra tjejer där en stor del av interaktionen är/var datormedierad. Jag har intresserat mig för genom vilka praktiker och medier dessa relationer görs och hur tjejerna ser på relationer och sina egna praktiker.

Mitt syfte är att utforska hur primärt datormedierade relationer praktiseras samt att undersöka hur de kan förstås ur ett genusvetenskapligt och queerteoretiskt perspektiv i förhållande till normer om relationer och sexualitet. För att göra detta har jag arbetat utifrån frågorna:

- Genom vilka (relations)praktiker och med vilka medier gör tjejerna sina relationer?
- Hur ser tjejerna på relationsskapande online respektive offline, och hur kan distinktionen online/offline förstås i förhållande till normer om relationer och sexualitet?
- På vilka sätt utmanar respektive befäster tjejernas relationspraktiker normer om relationer och sexualitet?

TEORETISKA BAKGRUNDER OCH UTGÅNGSPUNKTER

Min uppsats har – liksom mina förståelser av vetenskap, kunskap och världen generellt – genusvetenskapliga, poststrukturalistiska och queerteoretiska grunder. För att analysera mitt material har jag, med mitt syfte i åtanke, valt att använda mig av genusvetenskapliga och queerteoretiska teorier om normer kring sexualitet och relationer, teorier och tidigare forskning om internet som socialt och kulturellt fenomen och slutligen forskning som kombinerar dessa typer av teorier.

Internetrelaterad forskning och teori

Under 1990-talet började det forskas kring internets sociala och kulturella aspekter. Till en början innebar detta främst dystopiska respektive utopiska spekulationer.⁴ Teorier formades – exempelvis inom science fiction-romaner som William Gibsons *Neuromancer*⁵ – om att internet kunde utgöra

---

4 Detta diskuteras exempelvis i Sveningsson, Malin, Löwheim, Mia & Bergquist, Magnus, *Att Fånga Nätet. Kvalitativa metoder för internetforskning*, Studentlitteratur, Lund, 2003, sid. 12

5 Gibson var den som myntade begreppet *cyberspace* – vilket i *Neuromancer* innebar en kroppslös värld som människor kunde vistas i medan deras kroppar var parkerade ”utanför”, Gibson, William, *Neuromancer*, Voyager, London, 1995 [1984]. För diskussioner om Gibson, *Neuromancer* och cyberspace se exempelvis Stone, Allucquère Rosanne, *The War of Desire and Technology at the Close of the Mechanical Age*, The MIT Press, London, 1995, sid. 33-37

en alternativ kroppslös värld där (vad som ansågs vara) kroppsliga egenskaper som kön, ålder, ras, etc. var utan betydelse.⁶ Medie- och kommunikationsvetaren Jenny Sundén beskriver att utopiska feministiska perspektiv formulerats om internet som en sfär där kön uppenbaras som ”fiktions” och det är möjligt att iscensätta och återskapa sig själv på vis som är otänkbara offline. Enligt dessa perspektiv skulle internet vara helt opåverkat av kultur och normer som skapats offline.⁷

Kommunikationsvetaren John Edward Campbell förklarar i *Getting It On Online: Cyberspace, Gay Male Sexuality, and Embodied Identity* liksom Sundén gör i *Material Virtualities: Approaching Online Textual Embodiment* att internet inte nödvändigtvis innebär kroppslöshet.⁸ Teorin att kroppar enbart existerar offline förutsätter och reproducerar en dikotom syn på fenomenen *online* och *offline*.⁹ Internet beskrivs ofta som *virtuellt*, och liksom Sundén poängterar reproducerar detta begrepp en hierarkisk dikotom relation mellan en sfär som antas vara ”verklig” och en annan som konstrueras som ”nästan verklig”. Sundén menar dock att det ”virtuella” i och med sitt antagna ”nästan verkliga” ifrågasätter verkligheten i sig.¹⁰ Om någonting kan vara *nästan* verkligt vad innebär i så fall ”verklighet”? Idag utgör internet och datormedierad interaktion en integrerad del av många samhällen och människors dagliga liv. Det är möjligt att vara ständigt uppkopplad, social interaktion online är inte någonting ovanligt och kommunikation via email är en självklarhet vare sig det handlar om arbete, studier, att kontakta CSN, din internetleverantör eller hålla kontakten med vänner.

Min uppsats fokuserar på relationsgörande online – något det forskats och teoretiserats en hel del kring. Mycket forskning på ämnet har till skillnad från min uppsats fokuserat på att kontrastera praktiker online och offline, och än mer forskning har fokuserat på heterosexuella praktiker och relationer. Filosofiprofessorn Aaron Ben Ze'ev beskriver i *Love Online: Emotions on the Internet* hur (heterosexuellt) sex och ”romantiska relationer” kan fungera på internet. Hans fokus ligger på jämförelser mellan dessa fenomen online och offline – hur onlinekärlek skiljer sig från offlinekärlek, vilka fördelar respektive nackdelar sex online har jämfört med sex offline, och så vidare. *Love Online* lyfter fram intressanta och ofta positiva perspektiv på relations- och sexualitetsgörande online. Ben Ze-evs resonemang tenderar dock att reproducera online och offline som separata fenomen.¹¹ En studie vars syfte och utgångspunkter mer liknar mina, och som jag haft större användning av i mitt arbete, är Campbells *Getting It On Online*. Campbell skriver om

---

6 Se exempelvis Campbell, John Edward, *Getting It On Online: Cyberspace, Gay Male Sexuality, and Embodied Identity*, The Harrington Park Press, New York, 2004, sid. 5

7 Sundén, Jenny, *Material Virtualities: Approaching Online Textual Embodiment*, Peter Lang Publishing, New York, 2003, sid. 72

8 Se exempelvis Sundén, sid. 24 och Campbell, sid. 12

9 Campbell, sid. 11-12

10 Sundén, sid. 70

11 Ben Ze'ev, Aaron, *Love Online: Emotions on the Internet*, Cambridge University Press, Cambridge, 2004

diskussionsforum online för (icke-heterosexuella) män som bygger muskler och/eller attraheras av män som bygger muskler. Han diskuterar sexualitet och (fysisk) attraktion online samt betydelser och konstruktioner av kroppar. Campbell kritiserar antaganden om kroppslöshet online och förklarar dels att kroppen är både ett materiellt och ett diskursivt fenomen – att diskurser om kroppar reproduceras på internet – och dels att kroppen som sitter vid tangentbordet är ständigt närvarande även vid interaktion online.¹² Sundéns *Material Virtualities* var en av de första texter jag läste på ämnet sexualitet, begär och kropp kopplat till internet och medierad kommunikation. Sundén diskuterar konstruktion av sexualitet och kön i en textbaserad virtuell värld. Hennes resonemang kring sexualitet och begär är relevanta för mitt arbete, och jag refererar till boken vid några tillfällen i min uppsats. Främst har *Material Virtualities* dock fungerat som en inspiration för mig, och en ingång till (feministiska och genus- och sexualitetsfokuserade) teorier om interaktion online.

Min uppsats fokuserar på tjejer som till stor del använder sig av datormedierad interaktion i sitt relationsgörande med andra tjejer. Mitt material gjorde det dock klart för mig att mina informanternas relationsgörande i många fall skedde genom mobiltelefoner i nästan lika hög grad som över internet. Varför jag väljer att tala om *datormedierad* interaktion istället för *medierad* interaktion kan förklaras med att ”medierad interaktion” kan vara ett problematiskt begrepp. Dels kan relationer sägas alltid ha medierats genom brev, telefon, dikter, sånger och liknande – dels menar jag att det är problematiskt att tala om någon form av interaktion som *icke-medierad*. Sandy Stone, professor i nya medier och performativitetsstudier, söker i *The War of Desire and Technology at the Close of the Mechanical Age* efter ”social structures where the technological is the natural”¹³. Hennes teorier har inspirerat mig och är i högsta grad relevanta för min studie. Stone förklarar hur kroppens funktioner sedan länge naturaliserats. Vår användning av kroppen uppfattas naturlig och icke-medierad medan interaktion genom teknologi antas vara medierad. Stone diskuterar huruvida (användning av) teknologi kan naturaliseras – och eventuellt redan har gjort så inom vissa kontexter och subkulturer – på samma vis som kroppsanvändning naturaliserats.¹⁴

Som uppsatsskrivare sällar jag mig till de forskare och teoretiker som ser internet som bestående av situerade konkreta kontexter. Praktiker som sker i olika kontexter (on- och offline) påverkar varandra i högsta grad – internet är således inte enbart reproduktion av kultur och normer eller beroende av offlinekultur. I den mån jag alls vill diskutera någon form av ”verklighet” kan internet ses som en del av denna och ett (eller flera) av otaliga sätt att interagera. Jag vill undersöka onlinekontexters möjlighet att utgöra alternativ, utan att se offline-företeelser som naturliga. Jag

---

12 Se exempelvis Campbell, sid. 4 och 12

13 Stone, sid. 38

14 Stone, sid. 39

intresserar mig för vilka nya betydelser fenomen och praktiker kan ges i onlinekontexter, och vill undersöka internets potential att bidra med (tidigare otänkbara) perspektiv på sexualitet och relationer.

I och med mitt intresse för hur dikotomier konstrueras och reproduceras vill jag poängtera att det är troligt att jag, trots min syn på online/offline-dikotomin som konstruerad, i min uppsats kommer att medverka till en reproduktion av denna. Det är omöjligt att diskutera dikotomier och normer utan att på ett eller annat vis reproducera dessa, varför jag vill påpeka att jag är medveten om detta och gör mitt bästa för att undvika det.

Queerteori

Queerbegreppet har länge använts som en nedvärderande term för homosexuella och betyder enligt engelska uppslagsböcker *underlig*, *konstig* men alltså också *homosexuell*.¹⁵ Ett återtagande av begreppet skedde av radikala hbt-aktivistgrupper som Queer Nation och ACT-UP i början av 1990-talet.¹⁶ Dessa aktivister kämpade för ett aktivt synliggörande av icke-heterosexuella och normativa sexualiteter och praktiker och ville till skillnad från den mer beskedliga homorörelsen varken ha "acceptens" eller visa hur "normala" de var.¹⁷ Jag vill nämna begreppets historia även om den här uppsatsen varken har möjlighet eller anledning att diskutera denna mer ingående. Det är relevant att förklara att queer innebär en kritisk position gentemot det normativa och att begreppet är tänkt att fungera störande och ha en betydelse som varken kan eller bör fixeras.¹⁸ Detsamma gäller queerteori, vilken i sin tur på många vis påverkats av feministisk teori och lesbian and gay studies i USA. Socialantropologen Fanny Ambjörnsson beskriver i *Vad är queer* hur forskning inom dessa fält började fokusera på normer istället för på det "avvikande".¹⁹ Queerteori kan sägas innebära att förhålla sig kritisk till normativa föreställningar om sexualitet och kön²⁰, och i min uppsats beskriver och använder jag mig enbart av bråkdelar av vad queerteori kan innebära.

Queerteori är nära kopplat till poststrukturalism, framförallt vad gäller förståelser av sanning, makt och identitet. Poststrukturalistiska tankegångar bygger i sin tur till stor del på en kritik av en traditionell (positivistisk) vetenskapssyn.²¹ En poststrukturalistisk syn på vetenskap innebär att det inte finns en objektiv sanning om verkligheten, istället konstrueras olika sanningar i olika kontexter. Enligt poststrukturalismen skapas "verkligheten" diskursivt i och med hur vi förstår

---

15 Se exempelvis Norstedts Ord, <http://www.norstedtsord.se>, sökord "queer", senast besökt 2009-04-23

16 Rosenberg, Tiina, *Queerfeministisk Agenda*, Atlas, Stockholm, 2002, sid. 40

17 Ambjörnsson, Fanny, *Vad är queer*, Natur och Kultur, Stockholm, 2006, sid. 23

18 Rosenberg, *Queerfeministisk Agenda*, sid. 64

19 Ambjörnsson, sid. 35

20 Rosenberg, *Queerfeministisk Agenda*, sid. 63-64

21 Ambjörnsson, sid. 41

och talar om den.²² Den franska filosofen Michel Foucault, vars tankegångar är betydelsefulla för poststrukturalismen liksom för queerteorin, förklarar att ”talet innehåller och producerar makt”.²³ Vad någonting ”egentligen” betyder blir ointressant ur ett poststrukturalistiskt perspektiv eftersom betydelser är diskursiva och ständigt förskjuts. Språket skapar mening och att tala om en fördiskursiv ”sanning” är således omöjligt. Som Ambjörnsson påpekar sker förtryck när en betydelse låses fast och konstrueras som ”sanning”.²⁴

Queer utgör en kritik mot synen på identitetskategorier som essentiella och stabila. Personer som inte passar in i en viss norm har funnit ett sammanhang och en trygghet i att identifiera sig med en viss grupp.²⁵ Dock tenderar de som anses tillhöra en viss identitetskategori att tillskrivas vissa egenskaper i och med att kategorierna konstrueras som mer eller mindre homogena. Ur ett poststrukturalistiskt och queerteoretiskt perspektiv är identitetskategorier språkliga konstruktioner, vilka alltid är exkluderande och normerande.²⁶ I min uppsats diskuterar jag inte identitetsskapande i någon högre grad men vill ändå göra klart att jag har en poststrukturalistisk/queerteoretisk syn på identiteter, främst som grund till diskussioner om sexualitet, normer och subversivitet som jag för nedan.

Sexuell värdehierarki och heteronorm

När jag diskuterar normer kring relationer, begär och sexualitet utgår jag till stor del från den sexuella värdehierarki som den amerikanska socialantropologen och genusteoretikern Gayle Rubin formulerar i artikeln ”Thinking Sex”. Värdehierarkin går i korthet ut på att vissa sexuella praktiker värderas högre i en viss kulturell och historisk kontext, medan andra stigmatiseras och konstrueras som ”avvikande”. I ett västerländskt samhälle skulle exempelvis ”vaniljsex” inom en monogam heterosexuell parrelation hamna högt upp i hierarkin och konstrueras som ”normalt” jämfört med exempelvis S/M-sex mellan två eller flera främlingar av samma kön.²⁷ Det är viktigt att poängtera att denna hierarki liksom vad som anses vara ”normalt” är kontextuellt och har varierat och varierar genom historien. Rubin baserar sin modell på en förståelse av sexualitet som socialt och kulturellt konstruerat.²⁸ Hon influeras av Foucault och pekar ut hans *Sexualitetens historia* som det verk som främst bidragit till att kritisera synen på sexualitet som en essentiell drift. Foucault menar att hur sex

---

22 Ambjörnsson, sid. 45

23 Foucault, Michel, *Sexualitetens historia. Band 1. Viljan att veta*, övers. Britta Gröndahl, Daidalos, Göteborg, 2002 [1976], sid. 110

24 Ambjörnsson, sid. 151

25 Rosenberg, *Queerfeministisk Agenda*, sid. 53

26 Rosenberg, *Queerfeministisk Agenda*, sid. 54

27 Jfr. Rubin, Gayle, ”Thinking Sex: Notes for a Radical Theory of the Politics of Sexuality” i *The Lesbian and Gay Studies Reader*, Routledge, New York, 1993 [1984], sid. 12-14

28 Rubin, sid. 10

och sexualitet konstrueras i en viss kontext beror på makt, men att detta inte innebär att det finns något ”naturligt” eller essentiellt innan maktens påverkan.²⁹ Det finns inte någon ”naturlig” sexualitet, utan sexuella normer och föreställningar om ”drifter” skapas genom makt och sexuella praktiker. Rubins värdehierarki är en teori om hur normer fungerar. Makten kontrollerar enligt denna modell sexualitet genom att bestraffa respektive belöna olika praktiker och individer.³⁰ Även denna förståelse av maktutövning i form av social belöning och bestraffning – normalisering och stigmatisering – hämtas från Foucault. Foucault menar att makt varken handlar om en person eller grupp som bestämmer över en annan eller om samhällets lagar och förordningar. Makt kan resultera i ovan nämnda fenomen men produceras i alla relationer och sammanhang och utgörs inte av binära förhållanden.³¹

Jag använder mig av det queerteoretiska begreppet *heteronormativitet* som kortfattat kan beskrivas som antagandet att heterosexualitet är naturligt. Genusprofessorn Tiina Rosenberg skriver i *Queerfeministisk agenda* att heteronormativitet i forskningssammanhang syftar till ”de institutioner, strukturer, relationer och handlingar som vidmakthåller heterosexualitet som något enhetligt, naturligt och allomfattande”.³² Heteronormativitet kan förstås med hjälp av Rubins värdehierarki och innebär att samhället premierar en *viss sorts* heterosexuellt leverne, som alltså handlar om mer än att föredra sex med personer av ”motsatt” kön. Det finns många förväntningar på hur en relation ska se ut, och relationer och praktiker kan således leva upp till heteronormen på vissa punkter och på andra inte. Liksom att gifta och/eller sammanboende monogama homosexuella par som lever upp till förväntningar om tvåsamhetsleverne också kan accepteras och anses leva inom normativa föreställningar om relationer.³³

Performativitet och subversivitet

Begreppet performativitet bygger på den poststrukturalistiska förståelsen av språket som aktiv medskapare av verklighet. Fenomen som identiteter, kön och sexualitet skapas genom de sätt på vilka vi talar om dessa.³⁴ Queerteoretikern Judith Butler beskriver *performativa handlingar*³⁵ som att vi iscensätter och reproducerar fenomen och identiteter genom upprepande. Jag gör (mig själv till) kvinna genom att upprepa praktiker som ses som kvinnliga. Om jag klär mig, går, talar kvinna, visar upp en kropp som tolkas som kvinnlig och begär personer som tolkas som män blir jag en

---

29 Se exempelvis Foucault, sid. 112

30 Rubin, sid. 34

31 Foucault, sid. 102-104

32 Rosenberg, *Queerfeministisk Agenda*, sid. 100

33 Rubin, sid. 14-15

34 Rosenberg, Tiina, ”Inledning” i Butler, Judith, *Könet Brinner! Texter i urval av Tiina Rosenberg*, Natur och Kultur, Stockholm, 2005, sid. 53

35 Butler, Judith, *Genustrubbel*, övers. Almqvist, Suzanne, Daidalos, Göteborg, 2007 [1990], sid. 214

godtagbar *kvinn*a.

Subversiv performativitet kan i sin tur enligt Butler förklaras som att upprepa ”fel”. Att inte iscensätta det förväntade eller att iscensätta det förväntade på ett icke-förväntat vis. Subversivitetsbegreppet handlar om att ha en potential att förändra. När Butler talar om subversivitet talar hon främst om ifrågasättande av könskategorisering i och med drag och andra ”brott” mot normer kring kopplingar mellan kropp, kön och sexualitet.³⁶ I vidare mening kan subversivitet förstås som att inte acceptera de (normativa) kategoriseringar av kön, sexualitet och identitet som erbjuds. Vad som anses fungera subversivt har diskuterats. I artikeln ”Kopior utan original” i *Lambda Nordica* skriver genusvetaren och femmeteorikern Ulrika Dahl att subversivitet alltid är ”en intentionell politisk strategi”³⁷, vilket leder oss till frågan om allt som har en politisk intention automatiskt är subversivt. Det debatteras huruvida intentionen bakom eller tolkningar av fenomen och praktiker avgör dess eventuella subversivitet. Vi kan inte styra över hur något mottas, men kan någonting anses fungera subversivt om det i många kontexter fungerar normbefästande? Det är dock varken queert eller poststrukturalistiskt att söka en sanning om hur något ska tolkas. Det går inte att säga om något *egentligen* är subversivt och liksom Dahl poängterar är det absurt att föra den typen av antingen/eller-diskussion.³⁸ På samma vis är huruvida intention eller tolkning avgör graden av subversivitet en paradoxal diskussion. Subversivitetsbegreppet är således liksom queerbegreppet svårt – och kanske icke-önskvärt – att definiera. Diskussionerna kring begreppet är dock högst intressanta för förståelser av motstånd mot normer, och användbara som teoretiska utgångspunkter.

Queerteoretikern Judith Halberstam diskuterar i *In a Queer Time and Place* tid som en social konstruktion. Det finns normer kring hur vi förstår tid och hur denna passerar och inverkar på våra liv³⁹ – exempelvis förväntas ungdom i en viss ålder övergå till ett ”vuxet” liv med stabilitet på områden som arbete, relationer och familj. Jag använder mig av Halberstams resonemang i diskussioner om normer kring hur liv och relationer bör struktureras. Halberstam menar att när (traditionell) familjebildning inte är en självklar del av livet skapas nya sätt att förhålla sig till tiden.⁴⁰ På så vis kan queerpersoners (*queers*, som hon uttrycker det) sätt att leva utgöra ett alternativ till normativa sätt att strukturera livet. Att förhålla sig till tid på ett icke-normativt vis kan förstås som subversivt eftersom det ifrågasätter normer kring hur livet ska levas och struktureras.⁴¹

---

36 Se exempelvis Butler, *Könet brinner!*, sid. 49

37 Dahl, Ulrika, ”Kopior utan original”, *Lambda Nordica*, vol. 13, nr. 1-2, 2008 sid. 83

38 Dahl, sid. 90

39 Halberstam, Judith, *In a Queer Time and Place. Transgender Bodies, Subcultural Lives*, New York University Press, Washington, 2005, sid. 6

40 Halberstam, sid. 161

41 Jrf Halberstam, sid. 13

TILLVÄGAGÅNGSSÄTT

Layla säger: hey i have to confess

Layla säger: i mean, ive known you for 2 days, but i kinda have this tiny crush on you. but i dont want you to feel weird or anything, you can completely disregard this comment, if it creates, you know, weirdness. coz you're awesome! and i dont want to ruin like a good friendship, after 2 days.

Johanna säger: well i've had a crush on you since about ten o'clock yesterday so.. i very rarely have that kind of immediate connection with people

Johanna säger: :)

Layla säger: oh

Layla säger: i wasnt expecting you to say that!⁴²

Min subjektiva positionering liksom anledningen till mitt intresse för ämnet ska vara uppenbara i min uppsats. Halberstam skriver att queera subkulturer ifrågasätter uppdelningen mellan teoretiker och deltagare eller görare av kulturen – det är sällan teoretikern inte har någon koppling till kulturen i fråga.⁴³ Jag är inte teoretiker men uppsatsskrivare och (IM)konversationen ovan utspelade sig mellan mig och en annan person för ett antal år sedan. Jag har haft fler än en relation som jag skulle kalla sexuell och som varit framförallt (och i vissa fall uteslutande) datormedierad. Det här är en personlig uppsats – och som sådan politisk. Mitt syfte är uttryckligen att synliggöra personerna, relationerna och praktikerna som jag analyserar. Jag vill ifrågasätta att det skulle finnas något ”naturligt” i att praktisera sexualitet och relationer offline. I och med de metoder och tillvägagångssätt jag använder mig av i min uppsats vill jag dessutom ifrågasätta offlineforskningens hegemoni.

Genom att påpeka att mina syften är politiska och analyserna jag gör subjektiva vill jag argumentera för att all forskning är subjektiv, och att även forskning (och praktiker) som inte ifrågasätter rådande normer (utan reproducerar dessa) är politiska. Liksom Laurel Richardson, professor emeritus i sociologi, skriver kan produkten aldrig separeras från producenten – både skrivande och kunskapsproduktion är alltid situerad.⁴⁴ Den feministiska filosofen och zoologen

42 MSN messenger-konversationslogg från 2007, mitt onlinealias ersatt av mitt officiella namn, motpartens namn fingerat.

43 Halberstam, sid. 162-163

44 Richardson, Laurel, ”Writing: A Method of Inquiry” i Denzin, Norman K. & Lincoln, Yvonna S. (red.) *Handbook of Qualitative Research*, Sage Publications, Inc., Thousand Oaks, 2000, sid. 930

Donna Haraway menar att vetenskap handlat om en strävan efter att skapa kunskap som är relevant och sann i alla kontexter och påpekar omöjligheten i att sätta en universellt gällande standard⁴⁵. Medvetenhet om maktens inverkan på produktionen av ”sanning” är vital. Haraway förespråkar ”partiska, lokalisierbara, kritiska kunskaper”⁴⁶ medan hon (liksom jag) förhåller sig misstänksam gentemot ”olokalisierbara, och därmed oansvariga, kunskapsanspråk”⁴⁷.

Presentation av informanter

Personer med den typ av erfarenhet jag efterfrågade var inte svåra att hitta – många tyckte dessutom att mitt ämne verkade intressant och ville därför gärna medverka. Jag annonserade efter informanter på tre diskussionsforum som jag visste hade någon form av flattema⁴⁸, och där online- eller distansrelationer hade diskuterats, och bad en vän annonsera på ett fjärde liknande forum. Detta ledde så småningom till en fylld (email)brevlåda och tjugoen potentiella informanter, varav två var personer jag var bekant med sedan tidigare. På grund av bortfall, som i regel handlade om att personerna inte svarade på mina mail, utgjordes mitt analysmaterial slutligen av intervjuer med femton tjejer som har erfarenhet av distansrelationer med andra tjejer, där en stor del av interaktionen varit datormedierad.

För att kort presentera dessa femton informanter kan sägas att de definierar sig som tjejer⁴⁹ och är i åldrarna 16–36, de flesta är dock under tjugofem. Sju av tjejerna är i en distans- och datormedierad relation under tiden uppsatsen skrivs, och har varit så i allt från fyra månader till tre år. Sex av tjejerna har tidigare haft den här typen av relation men har det inte längre, dessa relationer pågick mellan ett halvår och sex år. En informant flyttade ihop med sin flickvän två månader innan jag började intervjua henne och en annan informant avslutade sin relationen under tiden för mitt uppsatsarbete. Relationerna utspelar/utspelade sig antingen mellan två personer som bor/bodde i olika delstater i USA eller mellan personer i olika länder. Åtta av informanterna bor i USA, två i Kanada, en i Storbritannien, en i Australien, en i Portugal och en i Grekland och deras flickvänner bor/bodde i USA, Spanien, Tyskland och Storbritannien. När det gäller hur stor del av interaktionen i relationen som varit datormedierad och hur stor del som skett offline varierar det mycket från relation till relation. Vissa av tjejerna träffar/träffade sina flickvänner offline varje

---

45 Haraway, Donna, *Apor, cyborger och kvinnor. Att återuppfinna naturen*, övers. Winberg, Måns, Symposion, Stockholm, 2008 [1991], sid. 230

46 Haraway, sid. 235

47 Haraway, sid. 234

48 *Flatordet* är ett återtaget skällsord (i likhet med *queer*), och när det är nödvändigt att tala om en identitetskategori för tjejer som attraheras av tjejer är det begreppet jag föredrar. Med *flattema* menar jag här att forumen fokuserade exempelvis på en teveserie där det förekom kvinnliga samkönade relationer, flatsubtext eller flatidentifierade karaktärer. För en diskussion kring flatbegreppet, se exempelvis Rosenberg, Tiina, *L-ordet*, Normal, Stockholm, 2006, sid. 65-70

49 Eller *girls*, eftersom jag efterfrågade ”girls who are or have been in online relationships with other girls”.

månad, andra par har träffats offline vid några enstaka tillfällen och ytterligare andra inte alls. Tre av informanterna har berättat att de haft fler än en relation som gjorts genom datormedierad interaktion. I intervjuerna har fokus dock i första hand legat på informanternas nuvarande eller senaste relationer.

Begreppet *relation* handlar om hur två eller fler fenomen (eller personer) förhåller sig till varandra.⁵⁰ Vi har någon typ av relation till alla personer vi kommer i kontakt med. I den här uppsatsen åsyftar begreppet relation framförallt parrelationer där kärlek och sexualitet varit centralt. Mina informanter kallar personen de har eller har haft en relation med sin *flickvän* eller *partner*⁵¹ – jag använder därför dessa begrepp synonymt i min uppsats. I enlighet med mitt syfte låter jag mitt material fylla dessa och andra centrala begrepp med mening, och en stor del av uppsatsen går ut på att med hjälp av teori och tidigare forskning diskutera förståelser för just dessa begrepp.

Intervjumetoder

Mina intervjuer har genomförts på internet. Eftersom mina informanter inte bor i Sverige hade möten offline varit svåra att anordna, men för mitt syftes skull är det viktigt att poängtera att metodvalet inte primärt var av praktiska skäl. Jag föredrog att interagera med informanterna online för att låta metoden följa mitt ämne och syfte, samt i och med detta även föra en diskussion om (normer kring) intervjumetodik. När och om det talas om ”onlineintervjuer” i intervjumetodböcker ligger fokus oftast på att diskutera hur väl en (textbaserad) intervju genomförd på internet lever upp till den standard som sätts av offlineintervjun.⁵² Fördelar med onlineintervjuformen kan nämnas – exempelvis att informanter kan vara bekvämare att tala ”öppet” om tabubelagda ämnen över internet⁵³ – men onlineforskningen sätts ändå i relation till en traditionell offlineintervju. Det nämns ofta att intervjuer online kräver att informanterna är vana att uttrycka sig skriftligt på skärm med tangentbord⁵⁴, men att offlineintervjuer (liksom intervjuer via exempelvis telefon eller Skype⁵⁵) kräver att båda parter kan uttrycka sig väl muntligt nämnas sällan.⁵⁶ Jag visste att mina informanter var mer än vana att uttrycka sig i text på internet. Deras eventuella vana att uttrycka sig muntligt offline anser jag inte vara relevant för min studie.

Jag har alltså ingen intention att argumentera för hur mina intervjuer motsvarar traditionella intervjuer utan hävdar istället att för en grupp människor som är vana att interagera online finns det

---

50 Jfr Nationalencyklopedin, <http://ne.se/>, sökord ”relation”, senast besökt 2009-04-09

51 Min översättning från engelskans *girlfriend* och *partner*.

52 Se exempelvis Ryen, Anne, sid. 197-199

53 Sveningsson m fl, sid. 96

54 Detta resonemang förutsätter att intervjuer som sker online sker via email eller dylikt. Se exempelvis Ryen, sid. 201

55 Skype är ett nedladdningsbart program som möjliggör röstkonversationer (och IM- och webcamkonversationer) gratis över internet.

56 *Att fånga Nätet* är ett undantag, se Sveningsson m fl, sid. 93

ingenting som gör en offlineintervju till en ”naturligare” situation än en onlineintervju.⁵⁷ Det är oundvikligt att olika bilder av ett fenomen formuleras beroende av sammanhang, men det är normativt att utgå från att interaktion som sker offline ger en mer ”sann” eller utförlig representation än interaktion online. Liksom Annette N. Markheim och Nancy K. Baym skriver i introduktionen till *Internet Inquiry: Conversations About Method* handlar metodval inom forskning online inte enbart om att anpassa traditionella metoder till en onlinekontext. Istället leder diskussioner om metod i forskning kopplat till internet till ett ifrågasättande av etablerade forskningsmetoder.⁵⁸

Eftersom jag inte hittade en intervjumetodbok som genomgående beskrev den typ av intervju jag ville genomföra använde jag mig av ett antal olika böcker och texter för att komma fram till hur mina intervjuer skulle planeras, genomföras och analyseras. Framförallt har jag använt mig av Annika Lantzs *Intervjumetodik*, Anne Ryens *Kvalitativ Intervju* och *Att fånga Nätet* av Malin Sveningsson m fl. Den sistnämnda boken bidrog med intressanta tankegångar och användbar information, men även denna bok om just onlineforskning beskriver i första hand hur metoder används offline, om än med tillägg om hur dessa metoder kan anpassas till forskning online. Mer av en ögonöppnare och inspiration har då *Internet Inquiry* varit – en antologi som diskuterar och reflekterar över kvalitativa metoder i forskning kopplat till internet. Boken har varit användbar för mig både som teori och metod, men främst har den hjälpt mig tänka till eftersom den erbjuder flera perspektiv på interaktion och forskning kopplat till internet.

Lantz beskriver hur en intervjuplan kan utformas beroende på vilken typ av intervju som ska genomföras.⁵⁹ Med hjälp av hennes bok formulerade jag en plan med olika teman och mer eller mindre exakta frågor (se bilaga). Planen utgörs av frågor jag *utgick* från i mitt första intervjumail till varje informant. Utformningen av frågorna har varierat och i den mån det var möjligt kopplats till den information jag redan haft om varje informants historia och relation. De allra flesta informanterna har jag utbytt fler än ett mail med. Frågorna i mail två och tre och så vidare har baserats på informationen jag fått i tidigare svarsmail, varför utformningen av dessa frågor skiljer sig mer än frågorna i de första mailen (och därför inte bifogas i bilaga). De ämnen jag frågat vidare kring har varit hur interaktionen mer precis sett ut och varför, innebörder av relationsbegreppet och av att definiera respektive inte definiera sin relation på ett konventionellt vis, ”fysiska” aspekter med interaktion online respektive offline och vad begrepp som ”fysisk” innebär.

Intervjuerna genomfördes på engelska. De flesta – men inte alla – mina informanter bor i

---

57 Jfr Stones resonemang angående naturalisering av mediering i mitt teoriavsnitt.

58 Jfr Markheim, Annette N. & Baym, Nancy K., ”Introduktion” i *Internet Inquiry: Conversations About Method*, Sage Publications, Inc., Thousand Oakes, 2009, sid. viii

59 Lantz, sid. 62-64

engelskspråkiga länder och ingen av dem talar eller skriver på svenska. Sveningsson m fl skriver att även om personer har samma modersmål är det inte säkert att de har samma förståelse av olika ord eller uttrycker sig på samma vis – men att detta problem naturligtvis blir större när en av eller båda parter kommunicerar på ett språk som inte är deras modersmål.⁶⁰ Jag kan inte uttrycka mig lika precist på engelska som på svenska. Engelska var ändå det självklara språket att använda eftersom både jag och informanterna är vana att kommunicera på engelska på internet. Alla informanter utom en kommunicerar/kommunicerade dessutom på engelska i relationerna jag intervjuat dem om. Liksom Sundén poängterar utgör USA, (nord)amerikansk kultur och (amerikansk) engelska en norm online.⁶¹ Denna norm blev uppenbar inte minst då mina (amerikanska) informanter – trots mitt svenska namn, min icke-perfekta engelska och att jag talat om att uppsatsen skulle skrivas på svenska – förutsatte att jag kände väl till amerikansk kultur och hänvisade till reklamfilmer som sänts i USA eller gav kommentarer som ”great place to be gay :p” (Andrea) apropå att de bodde i en viss amerikansk delstat.

När det gäller rollerna intervjuare respektive intervjuperson vill jag hänvisa till den feministiska forskaren Ann Oakley som i artikeln ”Interviewing Women: A Contradiction in Terms” skriver att den ideala intervjuaren beskrivs i metodböcker som vänlig men distanserad, att denna ska berätta så lite som möjligt om sig själv för informanterna och förhålla sig objektiv. Oakley menar att dessa idéer bygger på maskulina normer.⁶² Metodböckerna jag använt mig av har visserligen inte talat om objektivitet lika oproblematiskt som böckerna Oakley beskriver, men jag har ändå haft stor nytta av hennes kritiska förhållningssätt gentemot traditionell intervjumetodik. Ett exempel är att jag i likhet med Oakley har strävat efter att göra intervjusituationerna så avslappnade och icke-hierarkiska som möjligt. Jag har inte velat distansera mig från informanterna. Tvärtom. Eftersom många människor – som mina informanter berättat – har mindre positiva attityder gentemot onlinerelationer förklarade jag innan intervjuerna att jag själv har erfarenheter av denna typ av relationer. Jag har också svarat på alla frågor informanter och potentiella informanter haft om mig och min studie. Alla informanter är anonyma och deras namn fingerade, men jag har fått informanternas tillåtelse att skriva deras ålder samt vilka länder de och personen de är/var i en relation med bor/bodde i.

Sveningsson m fl beskriver skillnader mellan *synkron* och *asynkron* kommunikation. Asynkron kommunikation innebär att ”meddelanden kan skrivas och tas emot vid olika tillfällen”.⁶³ Båda eller alla parter i konversationen behöver inte vara online eller läsa och skriva vid samma

60 Sveningsson m fl, sid. 93-94

61 Sundén, sid. 150-152

62 Oakley, Ann, ”Interviewing Women: A Contradiction in Terms” i Roberts, Helen (red.), *Doing Feminist Research*, Routledge, London & New York, 1981, sid. 33-34

63 Sveningsson m fl, sid. 49

tillfälle. Email är alltså ett exempel på asynkron kommunikation – jag kan skicka ett meddelande som kan läsas på en gång eller flera timmar eller dagar senare. Synkron kommunikation å andra sidan är ”samtidig datormedierad kommunikation”.⁶⁴ Meddelandena läses direkt efter de skrivits. IM är ett exempel på synkron kommunikation.

I en intervjusituation kan en fördel med synkron kommunikation vara möjligheten att följa upp frågor direkt. Det kan bli väldigt mycket mailande fram och tillbaka om många frågor måste följas upp vid en emailintervju.⁶⁵ Trots det valde jag att genomföra mina intervjuer via email, framförallt på grund av möjligheten till eftertanke. Jag ville ge informanterna tid att besvara frågorna i eget tempo och mig själv möjlighet att fundera igenom svaren innan jag ställde följdfrågor. Emailmetoden tillät mig dessutom att läsa intervjusvar från ett antal informanter innan jag mailade ytterligare frågor till dessa. Jag behövde inte heller känna att jag avslutat en intervju utan att ha fått ut det jag ville av den – faktum är att jag kunde kommunicera med informanterna mer eller mindre under hela analysprocessen. I hur stor utsträckning respektive informants historia ligger till grund för min analys varierar beroende på vilka frågor de valt att svara på och hur utförligt, samt hur mycket kontakt jag haft med respektive informant. De flesta av tjejerna har jag utbytt ett antal mail med. Vissa informanter svarade på mina mail väldigt snabbt vilket innebar att vi hann ha en längre konversation om vissa ämnen, medan ett fåtal tog längre tid på sig och därför enbart hann svara på ett intervjumail. Alla intervjuer genomfördes under mars till och med maj 2009.

Att analysera

Richardsons syn på vetenskap tilltalar mig. I artikeln ”Writing: A Method of Inquiry” förklarar hon att en av de saker som attraherar henne hos poststrukturalismen är insikten om att det inte går att skriva ”allt” i en text. Det finns inte *en* sanning om ett fenomen. Språket spelar en stor roll i skapandet av sociala verkligheter, och den som har makten att uttrycka sig i en viss kontext har tolkningsföreträde och rätten att definiera ”sanningen”.⁶⁶ Richardson kritiserar idén om vetenskapligt skrivande som mekaniskt rapportering och beskriver istället skrivandet i sig som en del av analysprocessen. Hur jag arbetar stämmer väl överens med det tillvägagångssätt Richardson redogör för.⁶⁷ Mycket tid har spenderats vid datorn. Efter några veckor av ihärdig litteraturkonsumtion med fokus på identitet och kroppar online samt teknik och feminism – vilket ledde till ett brinnande intresse men inte en särskilt klar uppsatsidé – började jag skriva. Eftersom

---

64 Sveningsson m fl, sid. 49

65 Sveningsson m fl, sid. 97-99

66 Richardson, sid. 928-292

67 Jfr Richardson, sid. 924

mina resonemang och analyser formuleras i och med att jag skriver dem består detta arbete av (digitala) högar av skrivna ark som inte syns i den färdiga uppsatsen. Utöver de frön som såtts vid samtal med min handledare och mina vänner offline har alla delar av uppsatsen tillkommit vid datorn. Arbetsupplägget skulle kunna delas in i två primära delar – tid spenderad online och (framförallt) tid spenderad skrivandes. Varje mening har omformulerats och omplacerats otaliga gånger. Ingen analys fanns till innan den skrevs ned och inget ord var färdigt när det skrevs första gången.

När jag hade fått in ett antal intervjusvar började jag gå igenom dessa och dela upp meningar, ord och yttranden i teman. Som Ryen poängterar har hur materialet kategoriseras stor betydelse eftersom databearbetning och tolkning är inte separata processer.⁶⁸ Under analysarbetets gång – och framförallt i dess slutskede – har jag läst om flera av informanternas intervjusvar och sökt nya tolkningsmöjligheter, varför många analyser omformulerats och mina teman eller kategorier omdefinierats ett flertal gånger.

Min tanke var till en början att skriva en uppsats om relationer där all interaktion skedde på internet eftersom jag tänkte att personer i denna typ av relationer skulle kunna ge mig ett intressant material kopplat till mitt intresse för sexualitet och datormedierad interaktion. Det visade sig svårt att hitta informanter som inte vid ett eller annat tillfälle träffat personen de gjorde relation med offline, vilket ledde till att jag fick tänka om och inse att det inte nödvändigtvis var relevant för mitt syfte om personerna träffats offline eller inte. Jag märkte dock en irritation hos mig själv över att mina informanter ivrigt berättade om hur det var att träffa sina flickvänner offline eftersom jag fortfarande planerade att enbart fokusera på aspekter av relationerna som hände online. Något jag inte hade funderat över tidigare, men som blev uppenbart i mitt material, var att de relationer som tjejerna jag intervjuat gjort och gör är *distansrelationer*. Internet används främst för att överbrygga en geografisk distans. Så småningom bestämde jag mig för att mitt huvudsyfte var att berätta informanternas historier och synliggöra *deras* relationer och syn på dessa. De relationer som mina informanter berättar om händer inte enbart online, utan görs genom ett samspel mellan online, offline, telefon, IM, webcam och säkerligen på många andra vis. Informanternas resonemang kring offline respektive online blev (motvilligt) en (allt större) del av mitt material och uppsatsen kom att fokusera allt mer på just konstruktioner av den dikotomi jag själv ville undvika att reproducera.

I och med uppsatsarbetet har jag spenderat mer tid online för att påminna mig om hur kommunikation sker över IM och på några av de forum där mina informanter vistas. Detta har jag gjort dels för att bättre förstå informanternas beskrivningar av hur de interagerar med sina flickvänner och dels för att påminna mig själv om hur dessa kontexter ser ut och fungerar. Trots

---

68 Ryen, sid. 110-111

mina erfarenheter av praktikerna och relationerna i fråga lever jag idag största delarna av mitt liv offline. Jag använder mig av teknologi dagligen men min primära kontext och subkultur utgörs av en stockholmsk (queer)feministisk sådan, som ingen av mina informanter delar. Informanternas offlinekontexter å sin sida varierar geografiskt och kulturellt, medan deras onlinekontexter till en större grad liknar varandra. Vi – informanterna och jag – delar vissa sammanhang och andra inte. Analyserna är mina och i högsta grad påverkade av mina kontexter. De skulle säkerligen se annorlunda ut om de gjordes av någon av tjejerna jag intervjuat.

DISKUSSION OCH ANALYS

Det finns många idéer om hur en parrelation bör se ut och fungera – exempelvis ungefär hur ofta parterna ses och hörs, hur de ”känner” för varandra, vad de gör tillsammans, vad de *inte* känner för och gör med *andra*.⁶⁹ Rosenberg poängterar att normer inte blir synliga förrän någon bryter mot dem.⁷⁰ En funktion med normer är att det är de som ”avviker” som synliggörs. Detta kan innebära att det är svårt för en person som har en relativt traditionell relation att beskriva hur relationen praktiseras – många av praktikerna kan upplevas som så ”självkla” att de inte går att sätta ord på. Personer i relationer som till stor del praktiseras online eller på andra icke-traditionella vis är i högre grad vana att behöva beskriva hur deras relationer fungerar. Maria, en av tjejerna jag intervjuat, säger exempelvis att flera av hennes vänner frågat hur hennes relation gick till. Jag kommer i korthet beskriva hur mina informanter praktiserar/praktiserat sina relationer för att sedan diskutera vad dessa praktiker och tjejernas resonemang kring dem skapar för bild av relationsgörande online respektive offline. Praktikerna och resonemangen diskuteras i förhållande till normer om relationer och sexualitet och tankar kring datormedierade och icke-datormedierade praktiker och fenomen. Slutligen diskuterar jag hur informanternas praktiker kan befästa respektive utmana normer om relationer och sexualitet.

Att göra en relation

Maddy: i met my soulmate and current gf⁷¹ unexpectedly... i wasn't looking to get involved with anyone and she wasn't either... but it just kind of happened... we met on [a forum]... just began reading each other's posts and posting ourselves... we later started IMing one another and it just kind of blossomed after that.

---

69 För en diskussion om normer kring sexualitet, se exempelvis Rubin (1984)

70 Rosenberg, *Queerfeministisk Agenda*, sid. 101

71 *gf* står för *girlfriend*. Förkortningar är vanligt förekommande vid interaktion online. Ett uppslagsverk som översätter olika typer av slang, inklusive internetslang, är det (användaruppyggda) (online)uppslagsverket Urban Dictionary, se <http://www.urbandictionary.com>, senast besökt 2009-04-09

Alice: We "talked" (typed) for hours the first day or two, we were both flirting quite a bit, and then one night it just led to other things that were clearly more than friendship. We both expressed an interest/attraction/desire for one another, and the rest is history!

Historierna liknar varandra. Informanterna har mött sina flickvänner på olika diskussionsforum som fokuserat främst på exempelvis en teveserie, ett band eller en sport. De har attraherats av humorn eller intelligensen i varandras foruminlägg och börjat prata och flirta via IM där de beskriver att känslor utvecklats. Nästan alla tjejernas beskrivningar av hur relationen kom till innehåller (IM)konversationer långt in på nätterna (åtminstone för den ena parten på grund av tidsskillnader) och så småningom i vissa fall telefonsamtal beroende på hur långt ifrån varandra parterna bott och kostnaden att ringa. Praktiserandet av relationerna har sedan skett och sker framförallt genom IM men också i diskussionstrådar och meddelanden på forum, i email och i vissa fall brev, via Skype, telefonsamtal, sms och beroende på distans mer eller mindre interaktion offline. Interaktionen har alltså medierats på flera sätt vilka inte på ett enkelt vis kan kategoriseras som online eller offline. Interaktionsformerna varierar från relation till relation. Medan Maria i Grekland kommunicerade med sin flickvän i USA främst genom MSN och email förklarar Nicki att "We rely on technology a great deal, but we're also close enough that one of us can make the 200-mile drive to see each other every weekend". Även om relationerna ser olika ut är många mönster tydliga.

Kaylee: There [are] very many important things in a relationship, I think one of the most important things (aside from Love) is communication. I think if there is a lack of communication the relationship is doomed. Whether it's online or off.

Alla paren har eller hade kontakt varje dag och ofta handlar det om timslånga interaktioner. Sally förklarar att "I believe talking often is very important because communication is a key fundamental to any relationship". Nästan alla informanterna uttrycker att *kommunikation* är vitalt i en relation, om det är *att* kommunicera i sig eller *vad* som kommuniceras som konstrueras som viktigt varierar. Cecilia förklarar att "My online relationships are much more intense than others I've had just because communication is really all you have". Både i Sallys och Cecilias citat konstrueras pratandet i sig som det som bygger en relation.

Mia: Honestly, the online/long-distance relationship was the best relationship I have ever had. It's the best communication and trust I've ever had with a person, and the closest I have ever been with someone, even though they were hundreds of miles away.

I Cecilias citat, men ännu tydligare i Mias, uttrycks att kommunikation gör sig bättre i relationer on- än offline. Kommunikationen anses också leda till en mer intensiv eller nära relation. Detta resonemang förs även av flera andra informanter och liknar ett som Ben Ze'ev för *i Love Online*. Online finns det enligt Ben Ze'ev ett behov av att sätta ord på saker det annars (offline) ofta inte pratas om. Han menar att par som främst interagerar online i större grad kommunicerar om känslor, sex, åsikter och andra ämnen som uppfattas viktiga att prata om i en relation⁷². Kommunikationen antas bygga en stabil och "ärlig" relation, och det poängteras att detta gäller vare sig den görs främst on- eller offline. En relation är enligt informanterna att interagera ofta, att prata om allting och att vara "ärliga" mot varandra. Samtidigt säger Theresa att hon och hennes flickvän pratade hela tiden *eftersom de inte kunde träffas (offline) "like most people in relationships"*. Hon förklarar på så vis interaktionen i sin relation genom att jämföra den med traditionella relationer offline. Flera av informanterna uttrycker sig på liknande vis. Att kommunicera är viktigt i sig, men den medierade kommunikationen görs också till ett substitut för offlinekontakt.

Monogami är för många av tjejerna viktigt i relationer. Cecilia säger uttryckligen att "I'm monogamous and therefore it's important that my partner realises and accepts this", medan andra inte nämner begreppet utan gör monogami till en självklar förutsättning för en relation. Sally beskriver att vara i en relation som att ha "someone who will love you and support you no matter what, and it's letting every one know that person is off the market and belongs to you". Medan Maddy poängterar att hon och hennes flickvän är "*two different people who are just perfect together*" (min kursiv.) beskriver de flesta av tjejerna att vara i en relationen just som att "höra till" en annan person. Andrea säger att det kändes "amazing to know [my girlfriend] was mine and that she loved me too". Kärlek är också något som nämns av alla, ofta i förbifarten som i Kaylees citat ovan ("one of the most important things (aside from Love) [...]"). Kärleksbegreppet är så självklart och en så självklar komponent i en relation att det är omöjligt för informanterna att förklara vad det innebär – trots att jag ber dem. För många verkar en innebörd med kärlek dock vara att se en framtid offline med den andra parten i relationen.

Kaylee: Even if later on this may not turn out that way, at that moment when you are in love you can close your eyes and picture yourself with them, as part of your everyday, part of your family, part of your routine, part of your world. I think if you cannot see yourself last with this person you are not in love.

I likhet med Kaylee beskriver Sally att hon älskade sin flickvän och att det innebar att hon trodde att flickvännen var "the one I wanted to spend the rest of my life with". En relation anses bygga på

---

72 Ben Ze'ev, sid. 5

kärlek, vilket konstrueras som de storartade känslorna som följer attraktionen och begäret, och samtidigt som en vilja att dela en vardag. Stabilitet, monogami och kärlek är alla komponenter som rankas högt i Rubins sexuella värdehierarki.⁷³ Jag återkommer till tjejernas syn på relationer, och vill för tillfället enbart tillägga att kärlek för informanterna också verkar innebära att vilja träffas offline.

Avvikande relationspraktiker

Jennie: Being online allowed me to explore my feelings in more depth than I was used to without fear of ridicule as my school environment provided no information about same sex relationships and the attitude of my school friends was negative, so the internet allowed me to escape this environment.

Flera av tjejerna beskriver att internet erbjuder kontexter där de kunnat vara öppna med att de attraheras av andra tjejer, när deras offlinekontexter inte tillåtit en sådan öppenhet. Heterosexuella parrelationer premieras framför andra typer av relationer i vårt samhälle. Samhället organiseras med dessa i åtanke och vi förväntas strukturera våra liv kring dem. Ana berättar att hon och hennes flickvän var ”very much in the closet” och att det var anledningen till att ingen hon kände offline visste om deras relation – men hon beskriver också att hon förmodligen skulle ha berättat om relationen ifall hon och hennes flickvän hade träffats offline. Detta *kan* tolkas som att relationen hade haft större betydelse om de setts offline, men det verkar inte troligt utifrån hur Ana pratar om sin relation. Jag tolkar det istället som att hon var ”in the closet” i två aspekter, vilket kan jämföras med hur Kaylee beskriver att hon får två ”typer” av negativa reaktioner gällande sin relation – dels på grund av att relationen görs med en annan tjej och dels på grund av att den görs till stor del online.

Maddy: [People's opinions] ranged from they thought it was neat to others who said, how do you really know that you love this person when you haven't even met to one's who said you can't do a long distance relationship like this along with she lives on a whole nother continent which will make it even harder.

Alla utom tre av mina informanter (Lindsay som bara hade tid att svara på ett fåtal frågor och Gemma och Ana som inte berättade för någon offline om sina relationer) beskriver att personer i deras närhet haft negativa uppfattningar om deras relationer. Reaktionerna har främst fokuserat på interaktionen online och (den geografiska) distansen. Tjejerna får höra att det är ett problem att bo

---

73 Rubin, sid. 13-14

långt ifrån sin flickvän – men att de träffats, blivit kära och praktiserar en relation genom interaktion på internet verkar störa mer än distansen. Homofobi i offlinekontexter var för flera av tjejerna en anledning att spendera tid och utveckla (olika typer av) relationer online. Dessa praktiker ledde i sin tur till att deras relationer och preferenser blev stigmatiserade av ytterligare anledningar.

Veronica: Some are worried that since it's long distance it won't work and then there are the ones that say we shouldn't even be going out because we're the same sex.

Heteronormativitet innebär att relationer och sexualitet ska göras på *förväntat* (heterosexuellt) vis. Det finns en mängd normer kring hur relationer ska se ut – mina informanternas relationer bryter mot normen om heterosexualitet men också mot andra normativa föreställningar om relationer. Att göra relationer som till stor del är datormedierade innebär (ännu) inte en placering i en etablerad identitets- eller sexualitetskategori. Det verkar heller inte anses handla om en sexuell *preferens* att dejta folk över internet. Likväl handlar det om en typ av praktik som inte passar in i en normativ eller traditionell bild av hur relationer ska göras – vilket tjejerna jag intervjuat gjorts medvetna om. Reaktionerna informanterna upplevt angående deras relationer kan förklaras med att online och offline konstrueras som två separata sfärer. Offline konstrueras som ”verkligheten”, där fenomen och praktiker som sex, kärlek och de flesta typer av ”känslor” och relationer anses höra hemma, medan online konstrueras som mindre ”verkligt”. Online/offline-dikotomin skulle i en diskussion om praktiserande av relationer och sexualitet kunna jämföras med andra dikotomier som skapas i och med den konstruktion av normativ sexualitet som beskrivs i Rubins sexuella värdehierarki. Den högst värderade typen av sex/sexualitet, som Rubin beskriver sker i en etablerad relation mellan två personer av ungefär samma ålder och vad som tolkas som ”motsatt” kön⁷⁴, sker naturligtvis *offline*. Den relation heteronormen (och därmed samhället och staten) backar upp är reproducerande och äktenskaplig eller sammanboende och görs inte mellan två personer som sitter på varsin sida om jorden uppkopplade på internet.

Jennie: [Me and my girlfriend] have spent lots of time with each others families and friends and our relationship is now generally considered to be a normal long distance relationship, people don't focus on the online aspect of it.

Jennie träffar sin flickvän offline oftare nu än i början av deras relation. Detta och att de, som Jennie nämner i citatet ovan, spenderat tid med varandras familjer och vänner beskriver hon som anledningar till att deras relation idag ses som en ”normal långdistansrelation”. Hon förklarar att

---

74 Se den sexuella värdehierarkin i Rubin, sid. 12-13

relationen är mer accepterad idag än då en större del av interaktionen skedde online. Hur relationerna benämns och vad som läggs i definitioner som *distansrelation* och *onlinerelation* säger en hel del om synen på relationerna.

Andrea: We met in person 10 days after we started dating and it was an instant connection in every way possible. Then we met again a week later, then she stayed over two more weeks later.. so because of that, to me, she was never an "online girlfriend" or "internet girlfriend". To me she was just my girlfriend who lived very far away.

I Andreas citat blir det tydligt att "online girlfriend" har en annan innebörd än "just my girlfriend". Begrepp som onlineflickvän eller onlinerelation ger sken av att relationen enbart görs och existerar på internet medan en distansrelation är en relation där parterna för tillfället bor relativt långt ifrån varandra.

En av tjejerna flyttade ihop med sin flickvän några månader innan jag började intervjua henne, och de flesta av de andra tjejerna uttrycker att de planerar att bo med sina flickvänner så småningom. Att Jennies relation blev mer accepterad då hon kunde benämna den "distansrelation" och träffa sin flickvän oftare, och att flera av tjejerna vill undvika att definiera sina relationer med onlinerelationsbegreppet kopplar jag till diskussionen ovan om hur offline konstrueras som en sfär där relationer och kärlek hör hemma. På grund av normativa antaganden om hur en relation ska utvecklas och liv struktureras riskerar en relation som görs till stor del online avfärdas som en icke-godtagbar relation. Halberstam beskriver att en viktig del i livets förväntade struktur är att ungdom ska övergå till "vuxet" liv med stabilitet på områden som arbete och relationer vid en viss ålder.⁷⁵ Par förväntas flytta ihop (och eventuellt gifta sig), ekonomi förväntas delas och barn skaffas inom en viss tid, och att praktisera relation genom datormedierad kommunikation passar inte in i denna process.

Fysiska relationer

Lindsay: after the flirting stage... we then met. and that.. wow. that was.. love. we went from flirting to love in about 5 seconds. it was thrilling and scary at the same time. it was perfect. we both knew what we wanted.. and we both knew we felt the same.

Flera av tjejerna berättar om offlinemöten som "bekräftat" dem som par. Relationen som dittills gjorts online och attraktionen som upplevts online bekräftas om den upplevs på liknande vis offline. Att relationen fungerar offline verkar för tjejerna legitimera det datormedierade relationsgörandet

---

⁷⁵ Halberstam, sid. 152-153

och bevisa att känslor kan utvecklas online.

Kaylee: being able to see each other offline and interacting physically made us realize that we were truly in love. And though you could have feelings for someone online, I believe and can attest for the fact that if the physical part of it isn't there, it's hard to keep up a full amorous relationship with someone.

Cecilia säger att ”I think you only truly get to know a person by spending time with them physically”. Hur tjejerna använder begreppen ”physically” och ”physical” är intressant. Att de flesta kopplar en ”fysisk” relation till att befinna sig i samma rum och ha möjligheten att röra vid varandra är tydligt, men lika tydligt är att ”fysisk” också kan innebära andra saker. När jag mailat fram och tillbaka med Kaylee några gånger berättar hon för mig att hon absolut upplevt ”fysiskt” attraktion även när hon kommunicerat online med sin flickvän.

Kaylee: Just like in any relationship (physical or non) you do get some physical and sexual feelings. I think at first because of the distance the feelings weren't really sexual (though I could tell you that I did feel attracted to her, and fantasized sexually about her) it's definitely not the same as having the person there physically touching or interacting with you.

Att det inte är ”the same” att röra vid en person som befinner sig i samma rum och att interagera datormedierat kan tyckas självklart eftersom det handlar om olika praktiker. Men Kaylee upplever fysisk attraktion och fantiserar sexuellt om sin flickvän när de interagerar online och säger ändå att hon inte ser sina ”känslor” som sexuella. När jag frågar Carly hur det känns när hon interagerar med eller tänker på sin flickvän beskriver hon att ”a lot of the time it will feel pretty physical [...] Sometimes it makes me heart race and stuff”, medan Andrea säger att ”Its everything. Its physical, emotional, sexual”.

Många fenomen och praktiker som informanterna beskriver skulle jag tolka som fysiska, och sexuella. Campbell förklarar med hänvisning till Foucault hur vissa kroppsliga funktioner, känslor och njutningar grupperats samman till en princip – en praktik som kallas ”sex”.⁷⁶ Stone poängterar också att även våra kroppars upplevelser är sociala konstruktioner.⁷⁷ Vad som kan uppfattas som sexuellt beror på vad innebörden av sex och sexualitet definierats som (och i förlängningen vem som har haft makt att definiera detta). I ett tidigare citat beskriver Alice hur hennes interaktion med sin flickvän ”led to other things that were clearly more than friendship”. Alice beskriver inte händelsen mer ingående, men uttrycker att det i interaktion online kan *hända* saker som *tydligt*

---

76 Campbell, sid. 144

77 Stone, sid. 92

överskrider en gräns mellan vad hon anser vara ”vänskap” och ”något mer”. I ett senare mail berättar hon också att sex är en viktig del av hennes relation. Medan Alice tydligt beskriver att upplevelser online kan vara fysiska (och sexuella), ser många av informanterna inte fysiska upplevelser kopplade till interaktion online som *fysiska* i jämförelse med interaktion med någon som befinner sig i samma rum. Offline konstrueras av många som den fysiska världen, trots att de flesta informanterna är överens om att interaktion online kan upplevas fysisk. Den kan kännas och upplevas i kroppen. Sex och sexualitet reproduceras som något naturligt, som Rubin beskriver det, men är diskursivt konstruerat och således föränderligt över tid.⁷⁸ Att sex och sexualitet konstruerats som något som hör bäst hemma offline förklarar varför många av tjejerna, trots att de kopplar känslor och praktiker (i och med interaktion online) till sexualitet, drar sig för att benämna dessa *sexuella*.

Fysiska medier

Jag beskrev tidigare genom vilka medier tjejerna gör sina relationer. För att problematisera detta vill jag diskutera hur de ser på interaktion genom dessa olika medier i relation till varandra, och vilken betydelse medieringen har för dem.

Jennie: I prefer talking on the phone to conversing online because to me it feels more real and comforting to hear her voice, phonecalls are important to me because they enable you to hear the emotion in the other persons voice and that makes you feel close to them.

Maria: The best medium is a microphone and a web camera. I guess cos it's like having a conversation in person but without being able to touch.

Både Jennie och Maria men också flera av de andra tjejerna förklarar att telefon eller Skype – synkron kommunikation där parterna kan höra varandras röster – är att föredra framför IM eftersom den upplevs mer ”real”. Det konstrueras som självklart att det är positivt att se och höra så mycket som möjligt av personer man interagerar med – varför webcams anses intensifiera interaktionen ytterligare. För många av tjejerna är det viktigt att deras relation uppfattas som ”riktig”. En riktig relation anses innefatta *kärlek*, varför det är viktigt för informanterna att förklara att kärlek och *känslor* generellt kan utvecklas *lika väl online som offline*. Ben Ze'ev skriver att känslor som utvecklas online är ”quite real” trots att andra aspekter är ”virtuella”.⁷⁹ Frågan är om känslorna hade varit mindre ”verkliga” om de upplevts annorlunda än offline. En relation som gjorts online anses kunna bekräftas i och med att den överförs till en offlinekontext eftersom att det ses som självklart

---

78 Rubin, sid. 9

79 Ben Ze'ev, sid. 58

att känslor är ”verkliga” offline. En riktig relation anses också innefatta fysisk närhet och fysisk närvaro, varför medier som simulerar sådan – webcams så att man kan se varandra, Skype så att man kan höra varandra – värderas högre.

Kaylee: The online attraction comes from what you see, or at least what you are able to see. Even if a person is 100% honest and has a camera and audio on for the other person all the time, there is still a great part *missing* from it all. The physical part is very important and having that chance to use all sense (online you use hearing and sight, but offline you use touch, smell and taste as well) is integral and without it I don't believe a relationship can develop healthy.

Många av tjejerna uttrycker att det är något som ”saknas” i interaktion online – ett antagande som utgår från att relationer ”egentligen” ska göras offline. När tjejerna talar om olika sätt att interagera skapas en hierarkisk *skala*. Medan interaktion offline är – av tjejerna – ganska oproblematiserat kan interaktion genom medier innebära åtskilliga saker. Stone talar om bandbredd och menar med det ”the amount of information exchanged in unit time”.⁸⁰ Hon förklarar att offline (eller ”Reality” som hon skriver inom citationstecken) kan mycket information utbytas på väldigt liten tid eftersom vi har kroppsspråk, tal, miner, etc., och att det är svårt att förmedla lika mycket information online.⁸¹ Den omfattande bandbredden offline ses som ”normal” och utgör således den norm all annan interaktion mäts mot. Normen är att vi ska få all den – och *just* den – information vi har tillgång till när vi interagerar med en person som befinner sig i samma rum och som vi kan se, höra och röra vid. Stone förklarar att vår fantasi i annan typ av interaktion därför fyller i de ”luckor” som antas uppstå. Hon ser det som en potential att fantasin kan spela en vital roll i en attraktion⁸² medan mina informanter snarare anser det positivt för en relation att förmedla så mycket information – som skulle kunna vara av betydelse offline – som möjligt. Att tjejernas resonemang skapar en hierarki mellan olika typer av medier, där de som mest liknar (eller antas likna) offlinekommunikation rankas högst, måste emellertid inte innebära att offlineinteraktionen automatiskt rankas mycket högre än de datormedierade interaktionsformerna.

Ana: It's very different using a webcam and skype than just texting or talking on msn, because it gives you access to almost everything you could have [...] if lived close (except touch), but it's quite amazing being able to see someone and listen to someone and talk for hours like that like you would in real life

I Anas citat är det inte att interagera offline som konstrueras som det bästa. Även om hon kanske

---

80 Stone, sid. 93

81 Stone, sid. 93

82 Jfr Stone, sid. 93-95

hade velat träffa sin flickvän offline, säger hon uttryckligen att det är ”quite amazing” att interagera på det vis hon och hennes flickvän gjorde. Inte heller hennes jämförelse – ”being able to see someone and listen to someone [...] like you would in real life” – måste betyda att ”real life” är att föredra i alla lägen.

On- respektive offline?

Cecilia: I usually never turn my laptop off and am therefore always online. The only time I'm away from my computer is when I'm at work, sleeping, or out of the house. I'm always logged into msn which is where I do the majority of my socialising. I also spend a lot of time reading articles online, it's my main news/information source. I use facebook, but not to an excessive degree. I also watch a lot of television shows streaming from online sources as well as listen to/download music online.

Ingen av de praktiker Cecilia beskriver är särskilt ovanliga i de kontexter och samhällen jag, hon och övriga informanter lever. Möjligtvis skulle vissa se konstaterandet att ”I usually *never* turn my laptop off and am therefore *always* online” (min kursiv.) som aningen udda. Hur mycket vi använder oss av internet varierar, men många använder det av sociala anledningar – skickar email, är aktiva på olika diskussionsforum och använder sig av Facebook eller IM i socialt syfte. Tjejerna jag intervjuat är vana internetanvändare. Vissa av dem spenderar större delen av dagen online (Maddy: ”I spend about 9 to 10 hours online. I always keep my messenger up”), andra några timmar. Både Lindsay och Andrea berättar att de, liksom Cecilia, praktiserar större delen av sina sociala umgängen online.

När jag sitter och skriver på min uppsats dyker min väns uppdaterade facebookstatus upp i hörnet av datorskärmen – ”Max Strandlund först sitter jag hela förmiddagen framför internet hemma, sen åker jag tunnelbana med mobil-internet och nu sitter jag framför internet på jobbet. Sen ska jag åka hem och kolla på Webb-TV”⁸³. Att vara uppkopplad på internet innebär att vara online – men i en tid och kontext där datorer har trådlös uppkoppling och internet kan nås via mp3-spelare och mobiler, när är vi någonsin offline? Samtidigt är vi alltid *också* offline. Max beskriver hur han är online hela dagen, men han är uppenbarligen också offline, och dessutom byter han offlinekontexter. Han sitter *hemma* och är online, *åker tunnelbana* och är online, är online *på jobbet* och ska sedan vara online *hemma* igen. Både Max som är hemma och åker tunnelbana och jag som skriver uppsats på min (alltid uppkopplade) dator är medvetna om saker som sker både i on- och offlinekontexter, samtidigt. Känslan jag får av min väns statusmeddelande eller att interagera med

---

83 Strandlund, Max, Facebook, <http://www.facebook.com>, 2009-04-15

en person via IM ryms i samma kropp som känslan av att det är varmt i mitt rum och att min rygg gör ont efter veckor av stillasittande uppsatsskrivande. I sitt kapitel i *Internet Inquiry* poängterar Maria Bakardjieva att många personer – eller ”teenagers” som hon uttrycker det – idag är online i princip dygnet runt, och att deras internetanvändande ändå analyseras som ett specifikt och avgränsat fenomen.⁸⁴ Mina informanters relationer varken görs eller existerar enbart online. Med hjälp av Stones resonemang kring hur användande av teknologi kan naturaliseras på samma vis som användandet av kroppen gjort, och på så sätt ifrågasätta det naturliga i kroppen och gränsen mellan kropp och teknologi,⁸⁵ menar jag att mina informanters relationer kan ses som exempel på hur datormedierad interaktion kan ifrågasätta gränsen mellan online och offline liksom möjligheten för praktiker att vara icke-medierade.

En relation som alla andra

Andrea: We're like every other couple in the world only we communicate more than most.

Jennie: I have always been keen to explain to people that although we met online our relationship is just like any other.

Kaylee: With my girlfriend everything sort of fit. From the first kiss to everything else was filled with chemistry and I think this was just one more step toward us becoming more of a normal couple.

Hur tjejerna förhåller sig till att deras relationer inte tas ”på allvar” varierar, men många gör vad de kan för att relationerna ska uppfattas som ”normala”. Att Andrea och Jennie förklarar att deras relationer *är* ”precis som andra relationer” kan förstås med hjälp av Stones teorier om hur användandet av teknologi naturaliseras. Medan Kaylee, i likhet med flera av de andra tjejerna, upplevt att hennes relation bekräftats i och med ett ”lyckat” offlinemöte och därför beskriver att detta möte gjort hennes relation mer ”normal”.

Jennie: I define a relationship as being committed to being with that person solely and that you put them before your other friends, you are especially devoted to their wellbeing and want to spend as much time with them as possible. A relationship is based on love and physical attraction. For me I feel it's important that even if you initially meet a person online, you still aim to spend time physically together, as the physical side of the relationship is crucial to it. By this I mean not just

---

84 Bakardjieva, Maria, ”A Response to Shani Orgad” i Markheim, Annette N. & Baym, Nancy K. (red.) *Internet Inquiry: Conversations About Method*, Sage Publications, Inc., Thousand Oakes, 2009, sid. 55

85 Stone, sid. 39

sexual & affectionate experiences but also just time spent together doing mundane activities like watching television, shopping and meeting eachothers family and friends etc.

Jennies citat ska *inte* läsas som en sammanfattning av alla diskurser om relationer som framkommer i mitt material utan ett exempel på de traditionella syner på relationer som många av informanterna uttrycker.

Sally: Being in a relationship, is being with someone through the good times and bad times. Someone you can turn to, someone who will love you and support you no matter what, and it's letting every one know that person is off the market and belongs to you.

Kärlek, tvåsamhet och monogami, att bry sig extra mycket om och prioritera den man gör relation med framför andra vänner konstrueras som viktiga relationskomponenter. När tjejerna beskriver hur ”normala”, ”seriösa” och ”riktiga” deras relationer är, är det i förhållande till en traditionell relationsidé. Jennie förklarar exempelvis att ”people assume that online relationships aren't serious or monogamous [...] which is just not true”.

Jennie: I feel its important to define ourselves and our relationship in a conventional way, as this allows other people to understand what [my girlfriend] means to me.

Eftersom relationerna ofta inte ses som ”riktiga” förklarar flera av tjejerna, i likhet med Jennie ovan, att det kan vara fördelaktigt med en konventionell definition, vilken antas göra relationen förståbar. Gemma förklarar att det i hennes relation var viktigt att definiera sig som varandras flickvänner eftersom ”it establishes commitment”.

Kaylee: To me the words and labels dont change the way I feel, but I think they do give me a sense of security when I know she refers to herself as my girlfriend. [---] [It] gives our relationship more importance.

Att relationen blir ”viktigare” om den kan definieras med ett traditionellt begrepp är en vanligt förekommande tanke. För personer i icke-traditionella relationer kan det upplevas extra angeläget att ”legitimera” sin relation genom att förklara hur den passar in i en traditionell relationsdefinition. Dock betyder begrepp som relation, par, partner och flickvän ingenting i sig. De säger ingenting om parterna i relationen eller deras interaktion med varandra. Vår förståelse för dessa begrepp beror på hur de definierats och använts och ur min poststrukturalistiska synvinkel finns inget naturligt sätt att kategorisera relationer. Kaylee säger i citatet ovan att ”the words and labels dont change the way I

feel”, men enligt ett poststrukturalistiskt perspektiv skulle *orden* och *benämningarna* kunna sägas göra just detta – påverka hur vi känner. Hur känslor benämns påverkar hur det är *möjligt* att ”känna”, och vilka relationskategorier vi skapar påverkar vilka relationer det är möjligt att göra och hur dessa relationer utformas.

Jag kopplar informanternas upplevda behov av att konstruera sina relationer som ”normala” till att många valde att spendera tid (och utveckla relationer) online på grund av att deras sexuella preferenser inte sågs som normala i deras offlinekontexter. Tjejerna stigmatiserades på grund av sin attraktion av andra tjejer, sökte en kontext där deras preferenser accepterades, och stigmatiserades på nytt (offline) på grund av onlineinteraktionen. Det upprör tjejerna att deras relationer inte accepteras, men det verkar hos många också skapa ett ännu större behov av att leva upp till (andra) (relations)normer. Liksom Campbell beskriver är inte icke-traditionella sexuella praktiker fria från normer⁸⁶ – med hjälp av hans resonemang kan vi förstå varför det blir viktigt för tjejerna att förklara att de och deras flickvänner är ”like every other couple”. Det är enligt Campbell vanligt att personer som ägnar sig åt icke-normativa praktiker ”naturaliserar” de egna praktikerna medan andra icke-normativa sådana konstrueras som avvikande.⁸⁷ Trots att många av tjejerna gör större eller mindre delar av sina liv online just på grund av homofobi i deras offlinekontexter, och trots att de praktiserar relationer på ett icke-traditionellt vis (till stor del online och med andra tjejer) kan de alltså reproducera normativa idéer om relationer och sexualitet.⁸⁸ Varken tjejernas praktiker eller resonemang ifrågasätter exempelvis normer om att relationer ska bygga på *kärlek* och *attraktion* – dessa begrepp utgör en självklar del i alla informanternas beskrivningar av sina relationer. Normer om tvåsamhet reproduceras också i och med tjejernas tal om monogami, att ”höra till” någon, och att hitta en person att spendera livet tillsammans med.

Att misslyckas med att upprepa ”rätt”...

Som queerfeminist och genusstudent ger begrepp som ”normal” och ”konventionell” mig gåshud. Jag kopplar dem till anpassning och försök till homogenisering och har ovan diskuterat hur många av mina informanter inte vill något hellre än att förstås som görare av en helt normal relation. För att få en större förståelse för tjejernas resonemang vill jag diskutera detta på ytterligare ett sätt.

Jennie: I see our relationship as normal so I don't like feeling as if our situation is strange or difficult because of the circumstances. People in the past have commented that it 'must be difficult' to sustain a long distance relationship and this upsets me because I never see it as a chore, it brings

---

86 Campbell, sid. 149

87 Campbell, sid. 188

88 Jfr. Campbell, sid. 190

me so much happiness. I don't like feeling that we are strange in some way for finding love online, because to me its perfectly normal.

Att många av tjejerna är noga med att förklara *för mig* hur normal deras relation är tyder på tjejernas intention att framställa det som lika ”naturligt” att träffas, bli attraherad och kär och göra en relation on- som offline. Jennies citat ovan är ett exempel på detta. Det upprör henne att hennes relation antas vara svårare att göra än en relation offline, eftersom relationen för henne varit och är en positiv upplevelse och inte en börda. Tjejerna är vana att behöva försvara och legitimera hur deras relationer praktiseras, varför det upplevs viktigt för dem att uttryckligen poängtera sin normalitet. Samtidigt som de önskar acceptans i sina offlinekontexter uttrycker de både genom sina praktiker och resonemang en kritik mot det normativa antagandet att relationsgörande offline är naturligt.

I diskussionen angående queer i mitt teoriavsnitt nämner jag distinktionen mellan hororörelser och queerrörelser. Mina informanternas strävan efter acceptans skulle kunna jämföras med hororörelsens. Och på samma vis som *lesbiskhet* och *homosexualitet* konstrueras i relation till *heterosexualitet*⁸⁹ kan relationerna tjejerna jag intervjuat gör sägas ta avstamp i traditionella idéer om relationer. Att de använder sig av medier som i så stor utsträckning som möjligt simulerar ”offlineinteraktion”, reproducerar tvåsamhetsnormer och väljer att definiera sina relationer på traditionella vis kan tolkas som försök att leva upp till normativa föreställningar om relationer. Tjejerna kan dessutom anses sträva efter att deras relationer ska utvecklas till än mer normativa sådana eftersom målet för de flesta är att så småningom leva på samma ställe som och interagera framförallt offline med personen de gör en relation med. Denna strävan ”misslyckas” dock, och relationerna blir aldrig riktigt ”normala”.

Jag vill jämföra detta resonemang med det Butler för kring görande av kön/genus och sexualitet genom upprepning. Butler menar att för att uppvisa en begriplig genusidentitet krävs en viss ”kontinuitet mellan kön, genus, begär och sexuellt beteende”⁹⁰. Inspirerad av detta resonemang, och min förståelse av heteronormativitet som främjande av en viss sorts sexualitet, vill jag diskutera relationer (i normativ bemärkelse) som bestående av vissa komponenter vilka tillsammans innebär det som uppfattas som en ”riktig” relation. Samtidigt som mina informanternas relationer innehåller och bygger på många traditionella relationskomponenter – som kärlek, begär, ärlighet och monogami – underkänns dessa praktiker som ”riktiga” i och med att de inte görs på ”rätt” sätt. Tjejernas praktiker kan ses som misslyckade försök att leva upp till en norm, på så vis att deras

---

89 Butler förklarar att exempelvis en identitet som *lesbisk* är beroende av *heterosexualitet* för att bli begripligt. Identiteter betyder, liksom andra begrepp, ingenting utan andra identiteter och begrepp att kontrastera mot. Se exempelvis Butler, *Genustrubbel*, sid. 204

90 Butler, *Genustrubbel*, sid. 68

relationer aldrig fullt ut godtas som normala.

... eller att medvetet upprepa "fel"

Theresa: Honestly, the online/long-distance relationship was the best relationship I have ever had. It's the best communication and trust I've ever had with a person, and the closest I have ever been with someone, even though they were hundreds of miles away.

Cecilia: My online relationships are much more intense than others I've had just because communication is really all you have

I en tidigare diskussion lät jag Therasas och Cecilias citat exemplifiera hur tjejerna uttrycker att en positiv aspekt med relationsgörande online är att *kommunikation* gör sig bättre i onlinekontexter. Nu återanvänder jag citaten som ingång till en diskussion angående just att tjejerna ser vissa potentialer i sina relationer, som inte antas finnas i relationer som främst görs offline. Utöver kommunikationen menar Theresa dessutom att relationskomponenterna *närhet* och *tillit* gjorde sig bättre i hennes on-än offlinereationer, och Cecilia förklarar att onlinereationer har en potential att vara särskilt intensiva.

Lindsay: even though i knew there was a lot of distance between us, a whole ocean, i think i was thinking "if anything does happen with us, the distance could be a challenge, maybe one that i'd enjoy." i think i liked the thought of a challenge. to show people we could do it. and we have. so i guess that also attracted me to her in a way.

Nästan alla informanter uttrycker att de planerar eller planerade att så småningom göra sin relation främst offline, att bo ihop eller åtminstone i samma stad, men alla verkar också tycka att det finns mycket positivt med att träffas och utveckla en relation online. Lindsay beskriver i citatet ovan att *distansen* och utmaningen den antogs innebära attraherade henne när hon först föll för sin flickvän. Flera av de andra tjejernas berättelser tyder på liknande tankar.

Maddy: Since we're not together always, we have to make time for one another and we do but we also realize, we have other interests and activities the other might not enjoy and we can still enjoy this. We can enjoy being together and apart and I think that's what sets us apart from other couples. The apart sometimes does get to us but I think it makes us appreciate the time when we do get to see one another in real life.

Maddy tycker att det är viktigt att parter i en relation har egna intressen och sociala sammanhang

som inte den andra är en del av, och i citatet förklarar hon att hon och hennes flickvän uppskattar både att vara tillsammans och ifrån varandra. Maddy beskriver också något flera av tjejerna antyder – att tiden de spenderar tillsammans offline blir mer värdefull eftersom den utgör en mindre del av deras relation. Det är också viktigt att poängtera att ingen av mina informanter har uttryckt att de önskar att de från början mött sina flickvänner offline, många av onlineaspekterna ses som positiva för utvecklingen av relationen och är inte något de skulle velat vara utan. Varken deras normalitetsanspråk eller önskan att en dag göra relationen främst offline handlar om ett missnöje med hur deras relation eller dess utveckling sett ut. Detta tolkar jag som en tydlig kritik mot normer om hur relationer ska göras. Att framhålla positiva aspekter med att praktisera relationer som inte innebär att bo tillsammans, eller ens i samma stad, kan också med hjälp av Halberstam förstås som utmanande av normativa antaganden om hur liv och leverne bör struktureras.⁹¹ Det utmanar bilden av en ”naturlig” relations- och livsutveckling.

Efter mitt konstaterande i föregående avsnitt att relationerna jag undersöker utgår från normativa idéer om vad en relation innebär, vill jag problematisera detta genom att poängtera omöjligheten i att göra relationer utan att förhålla sig till normer. Jag förklarade med hjälp av Campbell att även icke-normativa sexualitetspraktiker påverkas av och reproducerar normativa föreställningar om sexualitet.⁹² Eftersom makt – ur ett foucaultianskt perspektiv – är ständigt närvarande går det inte att ställa sig utanför normerna. Att utmana normer handlar därför inte om att *inte* upprepa dessa, utan om att *upprepa* dem ”fel”. Butler förklarar (identitets)positionerna butch och femme som (subversiva) felupprepningar av kön i och med att de innebär iscensättande av maskulinitet respektive femininitet av kroppar som förväntas iscensätta annat genus, eller genus på annat vis, samt rikta begär åt annat håll.⁹³ Jag vill diskutera relationsgörande på liknande sätt, där felupprepande skulle kunna innebära att praktisera normativa idéer om relationer på ett vis som tydligt ifrågasätter eller utmanar normen.

Alice: we've had date nights where we both eat the same foods, have some wine, watch the same movie at the same time, and even make love (by phone or skype)

När Alice beskriver en typisk dejt för henne och hennes flickvän är det första jag tänker på ”dinner and a movie”-konceptet jag sett i otaliga amerikanska filmer och teveserier. Alice berättelse fascinerar mig samtidigt som jag först tolkar den som ett försök att leva upp till ett traditionellt (eller popkulturellt) koncept. Men Alice citat beskriver inte en traditionell dejt och det är både hon

---

91 Jfr Halberstams diskussioner angående normativa respektive queera sätt att strukturera liv, Halberstam, sid. 152-153

92 Jfr Campbell, sid. 149

93 Se exempelvis Butler, *Genustrubbel*, sid. 198-199

och jag medvetna om. Att laga och äta mat, dricka vin, se film och ha sex tillsammans med en person i en annan världsdal (som i Alice och hennes flickvåns fall), sjålv i ett rum men med ett headset på huvudet, är inte det vi ser i Hollywood-filmer och det är inte vad normen talar om för oss att göra. Efter en stunds eftertanke tolkar jag istället dejting som ett exempel på en felupprepning av ett normativt koncept. Att äta middag, se på film och ha sex tillsammans är vanliga och normativa relationspraktiker. En datormedierad version av dessa praktiker skulle dock i ett samhälle där relationer och sexualitet förväntas göras offline tveklöst underkännas som normativ relationspraktik.

Jag drar paralleller till Butlers resonemang om subversiv performativitet, och menar att praktikerna Alice och de andra informanterna beskriver kan ses som felimitationer av normativt relationsgörande. Jag menar att praktikerna påvisar instabiliteten i begrepp som sexualitet och relation, och har en potential att öppna upp för nya betydelser av dessa fenomen. Tjejerna menar dessutom att vissa (normativt etablerade) relationspraktiker gör sig *bättre* on- är offline. Detta resonemang kan utmana det tänkta naturliga ”originalets” ursprunglighet och avslöja detta som lika onaturligt (och icke-originellt) som imitationen.⁹⁴

AVSLUTANDE DISKUSSION

I min studie har jag intervjuat femton tjejer med erfarenhet av relationsgörande som främst utgjorts av datormedierad interaktion. Min intention har varit att diskutera de relationspraktiker som beskrivits för mig – samt hur dessa resoneras kring – i förhållande till normer om sexualitet och relationer. Jag har också undersökt vad begreppen *online* och *offline* får för betydelser i dessa sammanhang och vilken bild av begreppen som skapas genom tjejernas relationspraktiker och resonemang. Slutligen har jag diskuterat hur normer om sexualitet och relationer befästs respektive utmanas i och med tjejernas sätt att göra relationer.

Interaktionen i relationerna kan övergripande sägas ha skett via IM, email, webcam, Skype, telefon och i de flesta fall viss interaktion offline. Alla tjejerna beskriver datormedierad interaktion i en relation som positivt, men nästan alla har också uttryckt att tanken är/har varit att relationen så småningom framförallt ska göras offline. I resonemangen kring relationer blir det tydligt att det finns en norm som talar om att relationer praktiseras bättre off- än online – att relationspraktiker förväntas medieras genom kropp och röst men inte (också) genom teknologi. Jag menar att online/offline-dikotomin i en diskussion om normer kring sexualitet och relationer kan jämföras med andra konstruerade dikotomier som homosexuell/heterosexuell eller monogamt/promiskuöst. På så vis ser jag relations- och sexualitetspraktiserande *offline* som en förutsättning för att göra

---

94 Jfr Butler, *Genustrubbel*, sid. 216

(hetero)normativ och accepterad sexualitet eller relation på det sätt Rubin beskriver i och med sin sexuella värdehierarki.⁹⁵

Jag har med hjälp av Stone diskuterat hur användande av teknologi naturaliseras i samhället generellt och i mina informanternas relationsgörande i synnerhet. Relationerna jag undersöker varken görs eller existerar enbart på internet – vare sig informanten i fråga träffat sin partner offline eller inte. I tjejernas resonemang reproduceras ibland bilden av offline som en ”verklighet” där fenomen som anses vara ”fysiska” – som sexualitet och relationer – förväntas göra sig bäst. Samtidigt menar jag att informanternas praktiker visar på omöjligheten att – i ett samhälle där ständig uppkoppling är möjlig och många relationer är delvis datormedierade – definiera vad som kan sägas vara on- respektive offline och vad ”fysiska” fenomen och praktiker kan innebära.

Mina informanter upplever att deras relationer stigmatiseras i och med att de görs med andra *tjejer* och till stor del *online*. Tjejerna uttrycker en önskan att deras relationer ska accepteras och uppfattas som ”normala”. Flera av tjejerna ser det därför som viktigt att definiera sin relation på ett konventionellt sätt och visa att den lever upp till (andra) relationsnormer – många av tjejernas resonemang och praktiker reproducerar således normer om att komponenter som kärlek, tvåsamhet, monogami och att ”spendera livet tillsammans (offline)” är viktiga i relationsgörande. Med hjälp av Halberstams teorier om normativa tids- och livsstrukturer har jag diskuterat tjejernas syn på hur relationer ska utvecklas, men också hur tjejernas relationsgörande kan ifrågasätta normativa vis att strukturera livet. Att göra relation till stor del online lever inte upp till normativa förväntningar på hur relationer ska utvecklas. Att tjejerna betonar det ”normala” just i att göra relation online ifrågasätter också offlinereaktioners naturlighet. Genom att framhålla sina onlinereaktioners normalitet riktar tjejerna en kritik mot offlinereaktioners hegemoni.

Med hjälp av Butlers resonemang kring subversiv performativitet öppnar jag upp för en tolkning av tjejernas praktiker som *feluppreppingar* av normativa relationspraktiker. Relationerna kan uppfattas som misslyckade imitationer av ett tänkt naturligt ”original”, men kan också sägas fungera subversivt i och med att det aldrig kan avgöras om relationspraktikerna innebär en strävan efter att göra en ”helt normal” relation eller gör narr av tanken på någon typ av relation som ”normal”. Att tjejerna pekar ut relationsaspekter som gör sig *bättre* on- är offline, ifrågasätter dessutom vad som är original och vad som är imitation. Vad händer när imitationen blir ”bättre” än originalet?

Jag ser mina informanternas praktiker som exempel på hur användning av teknologi kan naturaliseras på samma vis som användandet av kroppen gjort.⁹⁶ Detta menar jag ifrågasätter var

---

95 Jfr Rubin, sid. 13-14

96 Jfr Stone, sid. 39

gränsen mellan kropp och teknologi kan anses gå, och möjliggör en utvidgning av vad som är fysiskt möjligt och vad begreppet ”fysiskt” kan innebära.

Butler menar att felupprepningar har möjligheten att förskjuta betydelsen av begrepp, och genom detta öppna för nya tolkningar och betydelser.⁹⁷ På liknande vis ser jag subversiva potentialer i möjligheten för mina informanternas relationspraktiker att underminera förståelser av sex/sexualitet som något naturligt⁹⁸ eller en gång för alla definierbart, och utvidga betydelserna av begrepp som relation, sexualitet, sex, närhet och fysisk.

---

97 Butler, *Genustrubbel*, sid. 216

98 Jfr Campbell, sid. 136

KÄLLFÖRTECKNING

Litteratur:

Ambjörnsson, Fanny, *Vad är queer*, Natur och Kultur, Stockholm, 2006

Bakardjieva, Maria, "A Response to Shani Orgad" i Markheim, Annette N. & Baym, Nancy K. (red.) *Internet Inquiry: Conversations About Method*, Sage Publications, Inc., Thousand Oakes, 2009

Ben Ze'ev, Aaron, *Love Online: Emotions on the Internet*, Cambridge University Press, Cambridge, 2004

Butler, Judith, *Könet brinner! Texter i urval av Tiina Rosenberg*, Natur och Kultur, Stockholm, 2005

Butler, Judith, *Genustrubbel*, övers. Suzanne Almqvist, Daidalos, Göteborg, 2007 [1990]

Campbell, John Edward, *Getting It On Online: Cyberspace, Gay Male Sexuality, and Embodies Identity*, The Harrington Park Press, New York, 2004

Dahl, Ulrika, "Kopior utan original", *Lambda Nordica*, vol. 13, nr. 1-2, 2008

Foucault, Michel, *Sexualitetens historia. Band 1. Viljan att veta*, övers. Britta Gröndahl, Daidalos, Göteborg, 2002 [1976]

Gibson, William, *Neuromancer*, Voyager, London, 1995 [1984]

Halberstam, Judith, *In a Queer Time and Place. Transgender Bodies, Subcultural Lives*, New York University Press, Washington, 2005

Haraway, Donna, *Apor, cyborger och kvinnor. Att återuppfinna naturen*, övers. Måns Winberg, Östlings Bokförlag Symposion, Stockholm, 2008 [1991]

Lantz, Annika, *Intervjumetodik*, Studentlitteratur, Lund, 2007

Markheim, Annette N. & Baym, Nancy K., "Introduction" i Markheim, Annette N. & Baym, Nancy K. (red.), *Internet Inquiry: Conversations About Method*, Sage Publications, Inc., Thousand Oakes, 2009

Oakley, Ann, "Interviewing Women: A Contradiction in Terms" i Roberts, Helen (red.), *Doing Feminist Research*, Routledge, London & New York, 1981

Richardson, Laurel, "Writing: A Method of Inquiry" i Denzin, Norman K. & Lincoln, Yvonna S. (red.), *Handbook of Qualitative Research*, Sage Publications Inc., Thousand Oaks, 2000

Rosenberg, Tiina, *Queerfeministisk Agenda*, Atlas, Stockholm, 2002

Rosenberg, Tiina, *L-ordet*, Normal, Stockholm, 2006

Rosenberg, Tiina, ”Inledning” i Rosenberg, Tiina(red.), *Könet Brinner! Texter i urval av Tiina Rosenberg*, Natur och Kultur, Stockholm , 2005

Rubin, Gayle, ”Thinking Sex: Notes for a Radical Theory of the Politics of Sexuality” i *The Lesbian and Gay Studies Reader*, Routledge, New York, 1993 [1984]

Ryen, Anne, *Kvalitativ intervju: från vetenskap till fältstudier*, Liber, Stockholm, 2004

Stone, Allucquère Rosanne, *The War of Desire and Technology at the Close of the Mechanical Age*, The MIT Press, London, 1995

Sundén, Jenny, *Material Virtualities: Approaching Online Textual Embodiment*, Peter Lang Publishing, New York, 2003

Sveningsson, Malin, Löwheim, Mia & Bergquist, Magnus, *Att Fånga Nätet. Kvalitativa metoder för internetforskning*, Studentlitteratur, Lund, 2003

Webbsidor:

Strandlund, Max, Facebook, <http://www.facebook.com/>, 2009-04-11

Nationalencyklopedin, <http://ne.se/>, 2009-04-09

Wikipedia, <http://sv.wikipedia.org/>, 2009-04-24

Urban Dictionary, <http://www.urbandictionary.com/>, 2009-04-24

BILAGOR

Bilaga 1, Intervjufrågemall

Relation till internet

- Can you describe how you use the internet?
- How much time do you spend online and what do you do?

Att starta en relation online

- Where and how did you meet your girlfriend/partner/ex-girlfriend? How did you get to know each other?
- How did you decide to start dating?
- Can you describe how your feelings towards her developed?

Vad innebär en relation

- What words/definitions/labels do you use for each other and your relationship?
- Are definitions important?
- What do the words you are using mean to you?
- What does it mean to you to be in a relationship/what is a relationship?

Interaktion i relationen

- How do the two of you interact?
- How often do you talk?
- What media do you use?
- What difference does it make what medium you're using?
- How do you prefer to interact with her and why?

Hur upplevs interaktionen

- Can you describe how you feel when you are talking to/interacting with her?

Hur upplevs relationen

- Have other people ever had opinions about your relationship?
- Does it matter to you what other people think about your relationship?
- How do you view this relationship compared to others you have had or seen other people have?